

FRIES LEVEND ERFGOED
Werken aan verscheidenheid

Zaad voor consumptietelers

www.frieserassenengewassen.nl
info@frieserassenengewassen.nl

Platformreeks nummer 22, december 2017

Samenstelling en tekst: Johannes Spyksma
Grafische verzorging: STIP, Leeuwarden, www.stipwerk.nl
Prijs losse verkoop: €2,00

Bank: NL 16 TRIO 01976 46 174 ten name van penningmeester Werkverband Friese Rassen te Burgum.

Deze brochure is een uitgave van het 'Platform Friese Rassen en Gewassen' waarin de organisaties die zich richten op het behoud van de Friese landbouwgewassen, dierenrassen, fruitrassen en houtige gewassen samenwerken.

De publicatie kwam tot stand door een financiële bijdrage van de Provincie Fryslân

Vooraf

In maart 2005 werd bij 'It Griene Nêst', Bosweg 1a te Sumar, het 'Kenniscentrum voor Friese rassen' opgericht. Het Centrum stelt zich ten doel dierrassen, fruitrassen en landbouwgewassen die in Fryslân hun oorsprong hebben, of die er cultuurhistorisch mee verwant zijn, te verzamelen en in stand te houden. Voor zover mogelijk en zinvol, wordt bovendien geprobeerd ze in de hobbysfeer of beroepsmatig als streekproduct een praktische betekenis te geven.

Het in stand houden en vermeerderen van de in de collectie voorkomende landbouwgewassen behoort sinds 2010 tot de verantwoordelijkheden van het in dat jaar opgerichte 'Werkverband Friese Rassen'.

Dit heeft in 2016 bij 'Vijversburg' te Zwartewegsend een demonstratietuin voor de tot de collectie behorende landbouwgewassen ingericht. In 2018 komt er ook zo'n tuin bij het 'Fries Landbouwmuseum' te Goutum,

waarmee het 'Platform Friese Rassen' is gaan samenwerken. Het Platform is een federatief verband van de organisaties die de zorg voor de Friese landbouwgewassen-, dier- en fruitrassen en de Friese soorten van de houtige gewassen op zich hebben genomen.

De keuze om landbouwgewassen in de collectie op te nemen, berust op twee uitgangspunten. Ze zijn in Fryslân ontstaan, of ze kwamen naar de provincie en zijn ondertussen zeldzaam geworden, daardoor zijn ze tot de Friese cultuurhistorie gaan behoren.

Een deel van het basismateriaal van de tot de collectie behorende landbouwgewassen werd aangeleverd door Ruurd Walrecht, destijds wonend in Bakkeveen, nu domicilie houdend in Zweden.

Meerdere zaden voor landbouwgewassen werden uit de Genenbank bij het 'Centrum voor Genetische Bronnen (CGN) te Wageningen aangetrokken. Daar is, bij wijze van 'black box', ook de door het Werkverband in stand gehouden collectie landbouwgewassen ondergebracht. Bovendien werd zaad verkregen van particulieren die de gewassen in stand houden.

Een meer gedetailleerde beschrijving van de Friese rassen en soorten vindt u in de lijst van publicaties achter in deze folder.

Deze is bedoeld voor telers die zaad van een of meer van dertien bij de collectie behorende rassen in 2017 willen gaan gebruiken om er streekproducten mee te gaan telen. Het zaad wordt tegen een financiële vergoeding beschikbaar gesteld. De producten kunnen door de consumptietelers op de website van De Streekboer gepresenteerd worden, waarna ze door consumenten besteld en afgehaald kunnen worden. Tot het aanbod op de verspreidingspunten behoort ook zakjes met zaad van dertig door het Werkverband in stand gehouden rassen. Het aan de consumptietelers aangekochte zaad en het zaad in de zakjes is door het Werkverband gecontroleerd.

Voor de consumptietelers is een brochure met het overzicht van de gehele collectie landbouwgewassen beschikbaar. Mettertijd wordt voor geschikte producten van dierenrassen en fruitrassen ook een commerciële bestemming gezocht.

KEUZE

U kunt als teler een keuze uit de onderstaande dertien rassen maken. Aangegeven zijn de totale hoeveelheden. Meerdere telers kunnen er gebruik van maken.

1. *Friese Kapucijner* - zelfbevruchter met mogelijkheid van kruisbestuiving. Kan al in maart 2017 gezaaid worden.

Aankoopprijs: 7 euro/kg.

Toepassing: zie globale brochure pag. 30

2. *Sietske* - droge boon aan de stok.

Zelfbevruchter met mogelijkheid van kruisbestuiving. Wordt halverwege mei gezaaid. Aankoopprijs: 7 euro/kg.

Toepassing: zie globale brochure pag. 18.

3. *Gritney* - droge boon stam. Zelfbevruchter met mogelijkheid van kruisbestuiving. Wordt halverwege mei gezaaid. Aankoopprijs: 7 euro/kg.

Toepassing: zie globale brochure pag. 20.

4. *Adrie* - tuinboon. Kruisbestuiving. Kan al in februari gezaaid worden. Is bestand tegen vorst. Aankoopprijs: 7 euro/kg.

Toepassing: zie globale brochure pag. 26.

5. *Berlikumer Ui*. Kruisbestuiving. Wordt mei/juni gezaaid. Aankoopprijs 70 euro/kg. Toepassing: zie globale brochure pag. 44.

6. *Berlikumer Wortel Bierma*. Kruisbestuiving. Wordt mei/juni gezaaid. Aankoopprijs 70 euro/kg. Toepassing: zie globale brochure pag. 45.

7. *Friese Gele Bronskop*. Koolraap. Kruisbestuiving. Wordt in juni gezaaid. Aankoopprijs zaad 40 euro/kg. Toepassing: zie globale brochure pag. 61.

8. *Friese Bloemkool*. Kruisbestuiving. Wordt in oktober gezaaid (Weeuwenteelt) Aankoopprijs zaad: 450 euro/kg. Toepassing: zie globale brochure pag. 64.

9. *Bruine Woudboon*. Zelfbevruchter met mogelijkheid van kruisbestuiving. Wordt half mei gezaaid.
Aankoopprijs zaad/kg 7 euro.
Toepassing: zie globale brochure pag. 18.

10. *Reade Krobbe*. Zelfbevruchter met mogelijkheid van kruisbestuiving. Wordt half mei gezaaid.
Aankoopprijs zaad/kg: 7 euro.
Toepassing: zie globale brochure pag 19.

11. *Friese Gele Woudboon*. Zelfbevruchter met mogelijkheid van kruisbestuiving. Wordt half mei gezaaid.
Aankoopprijs zaad/kg 7 euro.
Toepassing: zie globale brochure pag 17.

13. *Janumer Pronkboon*. Kruisbevruchting. Wordt half mei of eerder gezaaid. Wordt in vroeg stadium aangeboden als snijboon. Zwarte zaden zijn gedroogd ook eetbaar.
Aankoopprijs zaad/kg 7 euro
Toepassing: zie globale brochure pag 25

Bovengenoemde zaden zijn bij uitgave door het Werkverband Friese Rassen gecontroleerd. Ze worden door de organisatie erkend als streekras.

UIT DE PLATFORMREEKS TE BESTELLEN PUBLICATIES

1. *Werken aan verscheidenheid*: werkzaamheden van het Platform Friese Rassen en Gewassen. Prijs: €3.50
2. De Friese rassen en gewassen en *grondeigenaars* Prijs: €2.50
3. De Friese rassen en gewassen en *receptuur, kookkunst en gastronomie* Prijs: €2.50
4. De Friese rassen en gewassen en *streekproducten* Prijs: €2.50
5. De Friese rassen en gewassen en *ruimtelijke kwaliteit* Prijs: €2.50
6. De Friese rassen en gewassen en de *natuurinclusieve landbouw* Prijs: €2.50
7. De Friese rassen en gewassen en de *stads- en dorpslandbouw* Prijs: €2.50
8. De Friese rassen en gewassen en *educatie* Prijs: €2.50
- 9-11 In een drietal *brochures* wordt verduidelijkt om welke rassen en gewassen het gaat en voorbeelden gegeven van wat er nu al mee gedaan wordt. Prijs: €7.50 per stuk
12. In een *naslagwerk* worden de Friese rassen en gewassen uitgebreid beschreven. Prijs: €10
13. In 2019 verschijnt een uitgebreide *documentatie* met teksten en foto's van de rassen. Prijs: €15
14. In de publicatie '*Tiden hawwe tiden*' wordt de Friese agrarische geschiedenis vanaf het eerste begin tot de huidige tijd beschreven. Per tijdvak wordt vermeld welke Friese en met Fryslân verwante landbouwgewassen, dierenrassen en fruitrassen zich voordeden. Prijs: €10
15. Een globale beschrijving van de *landbouwgewassen*collectie van het Werkverband Friese Rassen en Gewassen. Prijs: €5
16. Een globale beschrijving van de Friese en met Fryslân verwante *dierenrassen* Prijs: €5
17. Een globale beschrijving van de Friese en met Fryslân verwante *fruitrassen*. Prijs: €5
18. Een globale beschrijving van de in Fryslân gesignaleerde *houtige gewassen* Prijs: €5
19. Het fokken van de Friese of met Fryslân verwante *dierenrassen*. Prijs: €5
20. Het winnen van zaden en knollen van de Friese en met Fryslân verwante *landbouwgewassen*. Prijs: €5
21. Het instandhouden en vermeerderen van het *Friese fruit* Prijs: €5
22. Een introductie van het zaad voor de te telen *consumptiegewassen*. Prijs: €2.
23. Een introductie van het aan te bieden zaad in *zakjes en zakken*. Prijs: €2.
24. *FAN FRYSLANS GRUN*: Raamplan voor een gebundelde aanpak van de praktische en economische toepassing van de Friese en met Fryslân verwante dierenrassen, landbouwgewassen, fruitrassen en houtige gewassen. Prijs: €10

Bovengenoemde publicaties kunnen met vermelding van de nummers worden besteld door overmaken van de genoemde bedragen op banknummer TRIO 0197 646 174 ten name van penningmeester Werkverband Friese Rassen te Burgum. Afgezien van het in 2019 verschijnend nummer 13 kan het gehele pakket door overmaking van €60 via het vermelde banknummer besteld worden. Portokosten: €7.50.

Voor €12,50 abonnementsgeld in het jaar blijft u door het tijdschrift OER op de hoogte van wat er zich afspeelt bij het Platform Friese Rassen en Gewassen.

Banknummer: NL 16 TRIO 0197 646 174 t.n.v. Werkverband Friese Rassen.

Het Werkverband Friese Rassen maakt deel uit van het Platform Friese Rassen en Gewassen, dat het instandhouden en promoten van de Friese en met Fryslân verwante dierenrassen, fruitrassen, landbouwgewassen en houtige gewassen als oogmerk heeft.

Platform Friese Rassen en Gewassen

www.friesehoenderclub.nl

www.dwn.nl

www.roodbontfriesvee.nl

www.onzestabyhoun.nl

HERBARIUM FRISICUM

www.herbariumfriscum.nl

www.nzs.nl

www.melkschappen.nl

www.werkverband-frieserassen.nl

www.fruitynfryslan.nl

www.nvsw.nl

www.zeldzamerassen.nl/
[zwartbles-fokkersgroep](http://www.zwartbles-fokkersgroep.nl)

www.szh.nl

www.friehollands.nl

www.landgeit.nl

www.vriendenvanhetoudefruit.nl